

Kennisgeving

De lezer zal het zich nog wel herinneren: in de inleiding op een recent boek van ons, waarin we, vertaald uit het Nederlands, de laatste bladzijden in de openbaarheid brachten van een zekere S.P., die rekenschap moest afleggen over zijn daden, melden we ontgoocheld dat het onmogelijk was gebleken om de echte naam van de auteur te ontdekken, ondanks alle stappen die we hadden ondernomen bij verschillende koloniale overheden in Afrika en Europa. Op al onze brieven kregen we ofwel negatief antwoord ofwel helemaal geen, tot onze grote wanhoop.

Alsof dat nog niet genoeg was, mochten de manuscripten van de held die nog in onze lades liggen dan wel van dezelfde hand zijn en heel wat licht op zijn verleden werpen, maar er zaten zulke hiaten tussen dat ze voor de lezer een echte rebus vormden. Hoe kon een gewetensvol uitgever die nu uitgeven, zonder de verontwaardiging van het publiek op te wekken? Dit vraagstuk hield ons jarenlang bezig.

Nu zijn we bij machte om het letterenminnende Griekse publiek, dat wel met onmiskenbaar ongeduld zal uitkijken naar de inlossing van onze belofte, te melden dat onze inspanningen intussen resultaat hebben opgeleverd. Uiteindelijk, na zoveel ongeduld en spanning, is het ons gelukt om niet alleen waardevolle gegevens over de levenswandel van onze held in handen te krijgen (zoals ook over zijn naam), maar ook heel wat onuitgegeven manuscripten van zijn hand, krantenknipsels van die tijd, enzovoort, die, gecombineerd met de ongeklasseerde papieren die we al hadden, zijn verhaal aanvullen.

Alles is in één keer gekomen, in de volgende omstandigheden. Het is maar de vraag of de drukinkt al droog was op de bladzijden van dat getormenteerde boek, waarvan de exemplaren niettemin met honderden de deur uitvlogen en verslonden werden door de massa's in heel het land, wat overal aanleiding gaf tot levendige discussies, toen we op een ochtend in onze postbus tussen de andere post een brief vonden die er onmiddellijk uitsprong.

Om te beginnen was de envelop, van tamelijk groot formaat en van bruin inpakpapier van wie weet welk dienstpakket, naar alle waarschijnlijkheid met de hand gemaakt. Je zag zo dat onze briefschrijver onhandig met de schaar geknipt had op het stippeellijntje dat hij met een potlood op het papier getrokken had, volgens het patroon van een gewone envelop. In plaats van lijm had hij broodkruim gebruikt. Het resultaat was dat, met het drogen van het deeg, de envelop vanzelf bijna helemaal open was geraakt in de postzak, lang voor ze in onze handen terechtkwam; het was een wonder dat niemand zo nieuwsgierig was geweest om op het postkantoor de inhoud eruit te halen.

Ons adres was, net als dat van de afzender, geschreven met lila inkt, van dat lila dat naar goud trekt. Wanneer je je neus tegen de bladeren hield, rook je intens de geur van de azijn waarmee de korrels opgelost waren. Dat deed ons vermoeden dat onze vriendelijke briefschrijver speciaal voor deze gelegenheid een poeder had gekocht in de apotheek. Zijn ijver raakte ons erg. De bladeren gaven ook een speciale, niet onaangename, geur af, van papier doortrokken van de vocht in een kist of een kamer zonder zon. Mogelijk was de geur ook te wijten aan de nabijheid van de bladeren van de brief met de vergeelde manuscripten en knipsels van de held van ons boek. Maar terwijl de manuscripten hoe dan ook tamelijk goed geconserveerd waren, hadden de knipsels dermate geleden van het voorbijgaan van de tijd, dat ze bijna vergaan waren. We hebben ze onmiddellijk moeten overschrijven, waarbij we ze met een haast religieuze devotie tussen de vingers namen.

Met dezelfde inkt en hetzelfde bochelpennetje was ook de brief geschreven, waarvan we dadelijk de inhoud zullen weerge-

ven, maar eerst houden we ons nog even bezig met verschillende andere details die de lezer wellicht zullen interesseren.

De brief bestond uit langwerpige stroken papier, niet allemaal even groot en ook niet allemaal van dezelfde kwaliteit en dezelfde tijd. Het hele manuscript – met de bladeren aan weerszijden beschreven – had bijna geen marges; er waren sporen van lijnen die niet absoluut parallel en op absoluut gelijke afstand van elkaar liepen, getrokken met behulp van potlood en liniaal en daarna uitgeveegd met een gom, zij het niet altijd even zorgvuldig.

Spijtig genoeg moeten we eveneens benadrukken dat onze briefschrijver, blijkbaar uit overdreven besef van wat hij aan het schrijven was (en hoe hij dat deed), zijn handschrift had laten verslechteren in plaats van verbeteren – terwijl net dat laatste zijn bedoeling was, dat blijkt uit alles. Zo kwam het dat, om te beginnen, zijn letters al niet even groot waren, maar vooral ook dat een hele golf woorden naar het oosten overhielden, en een andere naar het westen, de ene naar hier, de andere naar daar, zodat het manuscript er op het eerste zicht uitzag als gras dat door een zotte maartse wind wordt opgejaagd.

Dat bracht ons tot de slotsom dat hij weleens aan artritis van de handen kon lijden, vooral ook omdat hij daar zelf een toespeeling op maakte, maar dat hij hoe dan ook van oudsher gewoon was om systematisch zijn pink uitgestrekt boven het papier te houden als een verhoudingsgewijs stabiel steunpunt voor de hand die de lijnen trok.

Er is nog iets waaruit blijkt hoe weinig hij op zijn gemak was en met hoeveel stress hij naar een onbekende schreef met de bedoeling om indruk op hem te maken: op een wezenlijk punt op een van de bladzijden kon men nog de slecht uitgewiste sporen zien van een vuistgrote vlek, het gevolg van de plotse sprong van een kater, achter zijn schouder, die de inktpot had omgegooid, of anders van een onwillekeurige, krampachtige beweging van hemzelf.

Hoezeer hij er ook in geslaagd was om zijn regels tenminste parallel te maken, toch verried zijn handschrift grafologisch gezien alleszins een hypochondrisch iemand, op het randje van de

waanzin, die, met de pennenhouder in zijn greep zoals iemand anders een bepaald geslachtsorgaan in zijn greep zou houden, met tot aan zijn bovenlichaam opgetrokken knieën voorovergebogen zat; alsof een draaikolk, die uit het papier zelf kwam, heel het voorste deel van zijn gezicht verzwolg en het vervormde tot de snuit van een herkauwer. Je zou zeggen dat hij de woorden die de punt van zijn pen moest vormen een voor een voor zich uit mompelde en dat zijn oor, gespist naar de kant van waar het gekras kwam, zich aan die klank verlustigde.

Laten we aan deze opmerkingen nog toevoegen dat we de stellige indruk kregen dat hij de tekst van zijn brief zeker vijf keer – of nog meer – geschreven had, vooraleer hij hem uit handen gaf (deze uitdrukking is hier op zijn plaats). Maar helaas, ook bij zijn laatste poging nog was hij vervallen in heel wat schreeuwende spelfouten. Een aantal daarvan waren ter plekke verbeterd, ten koste van de schoonheid van elk van die woorden, terwijl andere aan de aandacht ontsnapt waren – zoals onze dierbare vriend Realos Deloriés ons bevestigde, die ons onbaatzuchtig geholpen heeft bij de vertaling van dit boek, net als van het vorige.

Terwijl we de brief lazen – en dat hebben we ontelbare keren gedaan – hadden we de hardnekkige indruk dat onze weliswaar onverwachte maar welgekomen briefschrijver op unieke wijze genoot van de gelegenheid om ook zelf eens zijn hart te openen tegenover iemand met letterkundige aspiraties en zo zijn literaire kwaliteiten in het zonnetje te zetten. Maar laten we niet vergeten dat de wereld wemelt van schrijvers in spe die niet doorgebroken zijn omdat ze de kans niet hebben gekregen.

Een onbedwingbaar verlangen maakte zich van ons meester om ons eensklaps in die verre stad te bevinden waar hij woont, en meer in het bijzonder in de kamer of het bureau vanwaar hij ons schreef. Wat voor een man kon hij zijn? Van welke leeftijd precies? Wat kon er 's nachts door zijn hoofd gaan wanneer hij de deur uit ging en alleen rond dwaalde in de donkere steegjes en langs de grachten? Dat soort dingen zouden we, om redenen van tact, nooit durven uit te zoeken.

Maar onze verbeelding volstond op dit punt. We hadden genoeg aan de indruk dat we te maken hadden met iemand die hysterisch – alsof het om een dodelijke vijand ging – met blazen en vingervlugge bewegingen het minste pluisje verjaagt, niet alleen van het papier waarop hij schrijft, maar van heel de ruimte rond zijn bureau, inclusief zijn kleren, hoe goedkoop en vaal die ook waren. Het ging om iemand, zo veronderstelden we, die regelmatig vruchteloos probeert met gekuch zijn keel schoon te maken van (wel ingebeeld) fluim dat, net als het glazen bolletje van de limonadefles, niet weg te krijgen is vanwaar het is blijven steken.

Anderzijds was het, ondanks al zijn pedanterie in dit soort details, best mogelijk dat donkere wolken de wassende maantjes aan de basis van zijn ongeknijpte vingernagels omkransten. Dat maakten we op uit heel wat aanwijzingen. We benaderden hem in gedachten, zijn slecht gekamde haar gaf lijfgeur af en zijn kleren roken muf, naar mottenballen en stof. Zijn ondergoed wassende aan de binnenkant, bij de oksels, een geheimzinnig geurtje uit, dat, vermengd met een vleugje patchouli, ijzerhard of een gelijkaardig eau de cologne van de vorige eeuw, veel veronderstellingen deed rijzen. Maar toch, van dat soort types komt soms het licht.

Wat er ook van weze, het is wel overbodig om onze emotie te beschrijven toen we deze bladzijden – en de manuscripten van onze held – lazen. We hebben hem hartelijk bedankt en hem beloofd, in een uitvoerige brief die we het niet nodig achten te publiceren, dat we ons aan al zijn wensen zouden houden. We hebben niet geraakt aan enkele langdradige zinnen, om zijn stijl getrouw in onze taal weer te geven.

Ten slotte kunnen we alleen maar nogmaals onze dank uitdrukken aan onze dierbare vriend dhr. Realos Deloriés, zonder wiens onvermoeibare en onbaatzuchtige hulp deze vertaling onmogelijk was geweest, of althans veel te wensen had overgelaten.

De uitgever